

Sporządzenie bazy danych przestrzennych o korytarzach ekologicznych w Małopolsce (2012)

2014-05-21

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

wfośigw

wojewódzki fundusz
ochrony środowiska
i gospodarki wodnej
w krakowie

I. Założenia i cele projektu

Podstawowym celem projektu: *Sporządzenie bazy danych przestrzennych o korytarzach ekologicznych w Małopolsce* zrealizowanego przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Krakowie, Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000, była identyfikacja kluczowych tras migracji zwierząt (a dzięki temu także roślin i grzybów) oraz ich ostoi w regionie Małopolski, budowa spójnego systemu powiązań ekologicznych pomiędzy biocentrami przyrodniczymi, w tym chronionymi w formie obszarów Natura 2000, parków narodowych i rezerwatów przyrody, położonymi w województwie małopolskim oraz pomiędzy nimi, a biocentrami położonymi poza jego granicami. Informacje uzyskane zostały od kół łowieckich, administracji Lasów Państwowych, parków narodowych, zarządców dróg publicznych i linii kolejowych.

II. Wyłonienie wykonawcy

Institucją wyłonioną jako wykonawca zadania, odpowiedzialną za stworzenie bazy danych przestrzennych o korytarzach ekologicznych w województwie małopolskim, został Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, z którym w dniu 6 sierpnia 2012 r. zawarto umowę na realizację zadania *Sporządzenie bazy danych przestrzennych o korytarzach ekologicznych w Małopolsce - etap I*. W zakres umowy wchodziła realizacja 5 zadań:

1. Opracowanie struktury bazy danych przestrzennych, która powinna zawierać takie elementy jak:
 - granice głównych miejsc koncentracji zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem ostoi dużych drapieżników, wraz z listą gatunków w nich występujących oraz podaniem szacunkowej liczebności poszczególnych gatunków,
 - najczęstsze szlaki migracji pomiędzy miejscami koncentracji zwierząt związanej z poszukiwaniem żeru oraz w okresie godowym wraz z określeniem gatunków i szacunkową ich liczebnością,
 - miejsca kolizji migrujących zwierząt z pojazdami samochodowymi i kolejami wraz z podaniem częstości tych zdarzeń oraz gatunkami,
 - lokalizacja naturalnych i sztucznych przeszkód ograniczających lub uniemożliwiających migrację,
 - lokalizacja istniejących obiektów infrastruktury wykorzystywanych przez zwierzęta do przekraczania barier liniowych (np. wiadukty kolejowe),
 - propozycje lokalizacji obiektów infrastruktury służących jako przejścia dla zwierząt w miejscach najbardziej newralgicznych,
 - natężenie ruchu samochodowego i kolejowego na głównych drogach i liniach kolejowych przecinających korytarze ekologiczne.
2. Przygotowanie w oparciu o strukturę bazy danych przestrzennych formularzy oraz map, na których będą zbierane informacje do bazy danych o korytarzach ekologicznych.
3. Organizacja spotkań z przedstawicielami Kół Łowieckich, Lasów Państwowych, parków narodowych oraz innych instytucji z województwa małopolskiego w celu wprowadzenia w założenia projektu, przekazania map i formularzy oraz udzielenia instrukcji dotyczących nanoszenia informacji w formularzach oraz wkreślenia na mapach miejsc koncentracji (ostoi) i szlaków migracji zwierząt, barier migracji i miejsc kolizji.
4. Zebranie informacji od Kół Łowieckich, Lasów Państwowych, parków narodowych i innych instytucji.
5. Weryfikacja i wprowadzenie zgromadzonych danych do bazy danych przestrzennych.

III. Realizacja projektu

W ramach prac Wykonawca (IGiGP UJ) przygotował formularze oraz mapy w skali 1:25000, służące do nanoszenia informacji o miejscach koncentracji zwierzyny oraz szlakach migracji między nimi, które zostały przekazane do następujących instytucji:

- zarządów okręgowych Polskiego Związku Łowieckiego (PZŁ) / kół łowieckich,
- nadleśnictw,
- parków narodowych.

Ponadto Wykonawca wystąpił do innych instytucji celem pozyskania danych do projektu, takich jak:

- Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży,
- Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie,
- Biuro Ochrony Środowiska PKP Polskie Linie Kolejowe w Warszawie,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, oddział w Krakowie,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie,
- Stalexport Autostrada Małopolska S.A.,
- Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie.

Wykonawcy udało się pozyskać dane od następujących instytucji:

- Zarządu Okręgowego PZŁ Bielsko-Biała,
- 81 kół łowieckich obejmujących 101 obrębów łowieckich z zarządów okręgowych PZŁ Katowice, Kielce, Kraków, Nowy Sącz, Tarnów,
- 7 nadleśnictw (5 nadleśnictw jest jeszcze w trakcie prac – po otrzymaniu danych baza zostanie uzupełniona; pozostałe nadleśnictwa w województwie nie posiadają danych),
- 6 parków narodowych.

Ponadto wykonawca pozyskał następujące dane:

- sieć korytarzy ekologicznych w Polsce (aktualizacja 2012), IBS PAN w Białowieży,
- dane dotyczące miejsc przecięcia szlaków migracji z infrastrukturą w ostoi popradzkiej, IOP PAN w Krakowie,
- kolizje zwierząt z pociągami na terenie województwa małopolskiego w latach 2007-2011, przejścia dla zwierząt i przepusty pełniące funkcję przejść dla zwierząt na terenie województwa małopolskiego, wykaz planowanych przejść dla zwierząt na liniach kolejowych na terenie województwa małopolskiego, dane dotyczące natężenia ruchu kolejowego na głównych liniach, BOŚ PKP PLK w Warszawie,
- przejścia dla zwierząt na drogach krajowych, wyniki generalnego pomiaru ruchu z 2010 r. na autostradzie oraz drogach krajowych i wojewódzkich, GDDKiA oddział w Krakowie,
- przejścia dla zwierząt na drogach wojewódzkich, ZDW w Krakowie,
- kolizje zwierząt z samochodami, KWP w Krakowie.

W obecnej chwili w bazie danych znajdują się następujące elementy:

- główne miejsca koncentracji zwierząt zawierające informacje o występujących gatunkach oraz szacunkowej liczebności,
- szlaki migracji zwierząt zawierające informacje o migrujących gatunkach oraz szacunkowej liczebności,
- miejsca kolizji i wypadków zwierząt z pojazdami samochodowymi wraz z informacją o numerze drogi, liczbie kolizji i wypadków oraz kilometrażu danej drogi,
- miejsca kolizji migrujących zwierząt z pociągami wraz z informacją o gatunku, dacie kolizji, numerze linii oraz szlaku,
- propozycje lokalizacji obiektów infrastruktury służących jako przejścia dla zwierząt w miejscach najbardziej newralgicznych,
- natężenie ruchu samochodowego i kolejowego na głównych drogach i liniach kolejowych.

IV. Efekty projektu

Efektem projektu jest baza danych o korytarzach ekologicznych w Małopolsce, dostępna poniżej.

Pierwszy etap projektu zakładał przede wszystkim pozyskanie danych o miejscach koncentracji i migracji zwierząt od możliwie dużej ilości instytucji oraz stworzenie bazy danych zawierającej otrzymane informacje. Pozyskane jak dotąd dane mają charakter surowy i wymagają analizy, wyciągnięcia wniosków co do hierarchii/ważności poszczególnych wskazanych szlaków migracji, sprawdzenia w terenie co najmniej tych newralgicznych szlaków migracji, ale przede wszystkim porównania z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym w roku bieżącym rozpoczęto prace nad kontynuacją wyżej opisanego projektu w ramach realizacji jego II etapu.

[Pobierz bazę danych](#)

Aby otworzyć bazę danych przestrzennych o korytarzach ekologicznych konieczne jest użycie oprogramowania GIS (np. ArcGIS, QuantumGIS, Geomedia, itp.). Warstwy w bazie znajdują się w formacie *shapefile* w układzie współrzędnych PL-1992.

Projekt finansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.